

OKTATÁS ÉS KÉPZÉS
A TUDÁSALAPÚ KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS SZOLGÁLATÁBAN

SZAKMAI FÓRUM - KONFERENCIA
Szabadka, 2007. május 25.

*„Esély a stabilitásra” Közalapítvány
támogatásával*

*Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar
Közművelődési Tanszék*

a

*Magyarságkutató Tudományos Társaság
és a*

*Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar
szervezésében*

Bevezető gondolatok

Nem titkolt szándék, a konferencia szervezőinek és résztvevők bevonásával egy megújított folyamat elindítása melynek közéleti, nyilvánossági kereteit a jövőben „Civil Akadémia” néven úgy rendszeresen, mint alkalmi jelleggel megszervezett konferenciák, szemináriumok, kurzusok, ismeretterjesztő és ismeretbővítő alkalmak szolgáltatják.

A folyamat célja a vajdasági multietnikus és multikulturális környezetben élő közösségek tudásalapú közösségfejlesztésének helyi és regionális aktualizálása, a civil szervezetek együttműködésével, a szakmai intézmények és mögöttük lévő humán erőforrás bázis igénybevételével, az értelmiségi, érdekvédelmi és társadalompolitikai szervezetek szakmai és érdekérvényesítő együttműködésével - szövetségével.

Tudás alapú társadalom – tudásalapú közösségfejlesztés

Sokszor emlegetett fogalom a „tudásalapú társadalom”, melynek számtalan összetevője alkotja azt az élhetőbbnek tűnő környezetet, melyben mindennap élünk, érvényesülünk, vagy éppen hiányosságaiból adódó problémák megoldását keressük. E társadalom fejlődésének hangsúlyos alkotóeleme a közösség, melynek részben tagjai, részben hivatásunknál fogva, ki-ki a maga területén annak művelője, fejlesztője, képviselője, gondozója.

Az emberi erőforrás a közösségfejlesztés, így a tudással, ismerettel és jártassággal felvértezett közösség alapfeltétele, sokrétű meghatározója a közösségfejlesztés kezdeményezői, tervezői, végrehajtói, kommunikációs és információs funkciójában egyaránt.

A funkciók jó végzéshez tárgyasuló tudás és a tudás átadását biztosító képzés szükséges a közösségfejlesztés területeitől és az együttműködés alanyaitól, szereplőitől függően. Az emberi erőforrásra alapozó, oktatás, képzés, kutatás, foglalkozás és fejlesztés mind alapfeltétele, összetartója és minőségi meghatározója a tudásalapú közösségfejlesztésnek és annak céljaiban meghatározott eredmények elérésének.

A konferencián jelenlévők által képviselt szervezetek, egyesületek és intézmények érvényesülésének elsődleges formája és eredményességüknek mértékrendszere is egyben a szűkebb vagy tágabb értelemben vett, helyi vagy regionális tudásalapú közösségfejlesztés. E tekintetben a közösségfejlesztés kapcsán felmerülő és megvalósuló kapcsolat kialakítások, és azokat realizáló tevékenységek és együttműködések, elméleti megalapozást igényelnek, ennek fő hordozója a helyi vagy régió szintjén megvalósuló információáramlás, tájékoztatás, ismeretterjesztés, kutatás, oktatás, valamint képzés, továbbképzés, összefoglalva: az ismeretek adása és vétele.

Az ismeretek adása a reánk bízott közösségek, emberek, tanulók, tanulni és magukat tovább képezni akarók vonatkozásában, és az ismeretek vétele önmagunk, a szervezetek és egyesületek, az ismeretet átadók önfejlesztése és a környezet, a kor és az új metódusok követelményeihez folyamatosan igazodó igények kielégítése vonatkozásában.

Ennél fogva megállapítható hogy a tudásalapú közösségfejlesztés művelésének alapja az ember, a közösségben élő, érvényesülő és tevékenykedő egyén. A tudásalapú közösségfejlesztés minőségének, tartalmának, életszerűségének, realitásának, eredményességének meghatározója pedig az alkalmasság, a kompetencia és a jártasság mértéke, mely az egyén tapasztalatának illetve szerzett tudásának egyenes arányú függvénye.

A közösségfejlesztés társadalomformáló dimenziói

A tudásalapú közösségfejlesztés, mint helyi, regionális és határokon átívelő társadalomformáló folyamat, eszköz és tevékenységforma kinőtte magát az embert és környezetét alapjaiban meghatározó embert formáló és közösséget fejlesztő tevékenységek sorában, különösképpen zilált, anakronisztikus, ellentmondó, szabados, ugyanakkor egyéni, csoportos, közösségi tartást és magatartást romboló társadalmunkban, környezetünkben.

A tudásalapú közösségfejlesztés, mint diszciplína követeli helyét a tudományos, közéleti, társadalompolitikai, civil, oktatási és képzési szektorban, a terepi-gyakorlati közösségfejlesztésben, emberekkel és közösségekkel történő foglalkozások mentén, mely egyúttal szervezettséget, összefogást, együttműködést, tudatos összehangolt cselekvést feltételez és követel tőlünk.

Kétségtelen hogy nekünk a köz szerény és méltatlan szolgálainak a feladata folyamatosan és megújulva meglátni, felmérni, érezni és érzékelteni, megoldásokat keresni és kidolgozni, a közösség érvényesülésével, fejlődésével, fejlesztésével és foglalkoztatásával kapcsolatos társadalmi, közösségi folyamatokat és eseményeket, rávilágítva az ebből adódó, egyént érintő erkölcsi, anyagi, társadalmi és közösségi megbecsülésre, érvényesülésre.

E tekintetben a tudásalapú közösségfejlesztés közösséget érintő eredményei céljai az első számú mozgatórugója tevékenységünknek. A tudás átadásának és ezzel együtt a közösség szellemi képességeinek, közvetve tudás alapú cselekvéseinek, egzisztenciális érvényesülésének fejlesztése az élet számtalan területén kimutatható. Mozaikszerűen tevődnek össze a kulturális, identitásbeli, gazdasági, vállalkozási, kommunikációs, szociális, vallási, alkalmassági, képességbeli és egyéb attitűdök, szerzett ismeretek mentén a tudásalapú cselekvő és gondolkodó ember, egyén és közösség, aki és akik, hasznosabbnak, eredményesebbnek érzi magát a család, a szűkebb és tágabb közösség vonatkozásában.

A konferencia kiemelt területei a közösségfejlesztés vonatkozásában:

- Az intézményes és intézményes kereteken kívüli oktatási, képzési, ismeretfejlesztési és jártasságfejlesztési tevékenységek, mint a közösségi érvényesülés és a tudás alapú közösségfejlesztés alapjai.
- a tudásalapú közösségfejlesztés társadalmi környezete, helyzete, elvárásai, követelményei.
- a tudásalapú közösségfejlesztési tevékenység gyakorlati megvalósítása. A tudásalapú közösségfejlesztés szereplőinek lehetséges együttműködése.
- A tudásalapú közösségfejlesztés nemzetközi együttműködése és annak törvényi, jogi háttere, illetve azok mentén történő nemzetközi programok megszervezése
- a tudásalapú közösségfejlesztésben szerepet vállaló civil szervezetek önszerveződése és együttműködési lehetőségei.
- A tudásalapú közösségfejlesztés lehetséges állandó fórumainak, állandósuló fejlesztési folyamatának és programjainak meghatározása, kidolgozása
- A tudásalapú közösségfejlesztés közéleti és társadalompolitikai támogatottságának és együttműködésének aktualizálása.

E gondolatok jegyében a konferencia szervezői eredményes és jó munkát kívánnak a résztvevőknek

<i>„Esély a stabilitásra” Közalapítvány</i>	<i>Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Közművelődési Tanszék</i>	<i>Magyarságkutató Tudományos Társaság</i>	<i>Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar</i>
---	--	--	---

OKTATÁS ÉS KÉPZÉS

A TUDÁSALAPÚ KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS SZOLGÁLATÁBAN

SZAKMAI FÓRUM - KONFERENCIA Szabadka, 2007. május 25. MAGYAR TANNYELVŰ TANÍTÓKÉPZŐ KAR

PROGRAM

- 9,00 - 9,30 Érkezés - Regisztráció
- 09,30 - 10,00 Köszöntő: **Dr. Káich Katalin**, dékán (Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar), - **Dr. T. Molnár Gizella**, tanszékvezető (SZTE JGYPK Közművelődési Tanszék), **Esély a stabilitásra Közalapítvány képviselője**
- Levezető elnök: **Dr. T. Molnár Gizella**, tanszékvezető (SZTE JGYPK Közművelődési Tanszék)
- 10,00 - 10,20 **I.** A felsőoktatás, mint a tudásalapú társadalomfejlesztés utánpótlási alappillére: Vajdasági felsőoktatási helyzetkép **Dr. Gábrity Molnár Irén**, egyetemi tanár (Közgazdaságtudományi Kar, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar)
- 10,20 - 10,40 **II.** A felsőoktatás, mint a tudásalapú társadalomfejlesztés utánpótlási alappillére: Szerbiai magyar tanítóképzés helyzete **Dr. Káich Katalin**, dékán (Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar)
- 10,40 - 11,00 **III.** Belföldi és külföldi intézményes és civil oktatási és képzési programok szerbiai megvalósításának lehetőségei törvényi és jogi rendelkezései. **Dr. Korhecz Tamás** - titkár (VAT Jogalkotási, Közigazgatási és Nemzeti Kisebbségi Titkárság)
- 11,00 - 11,30 Szünet**
- Levezető elnök: **Dr. Gábrity Molnár Irén**, egyetemi tanár (Közgazdaságtudományi Kar, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar)
- 11,30 - 12,00 **IV.** Magyarországi képzési programok és szakmai humán erőforrás igénybevételek lehetőségei a vajdasági intézményes tudásalapú közösségfejlesztés és felnőttképzés vonatkozásában. **Dr. T. Molnár Gizella** - tanszékvezető, **Dr. T. Kiss Tamás** - főiskolai tanár (SZTE-JGYPK Közművelődési Tanszék)
- 12,00 - 13,00 **V.** Magyarországi képzési programok bemutatása. SZTE-JGYPK Közművelődési Tanszék: **Dr. Szirmai Éva** - főiskolai adjunktus, **Szécsiné Járasi Anikó** - főiskolai tanársegéd, **Dr. Újvári Edit** - főiskolai docens, **Dr. Nagy Angelika** - főiskolai adjunktus (SZTE-JGYPK Közművelődési Tanszék), **Döbör András** - intézetigazgató (SZTE Szakképzési Intézet)
- 13,00 - 14,00 Ebéd**
- Levezető elnök: **Dr. Káich Katalin**, dékán (Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar)
- 14,00 - 14,20 **VI.** A Magyar Nemzeti Tanácsnak az intézményes és civil tudásalapú közösségfejlesztéssel kapcsolatos állásfoglalásai, irányelvei és programjai **Józsa László** elnök (Magyar Nemzeti Tanács)
- 14,20 - 14,40 **VII.** A vajdasági magyar humán erőforrás szerepvállalásának lehetősége a tudásalapú közösségfejlesztés, felnőttképzés fejlesztésének vonatkozásában. **Dr. Papp Árpád** (Kiss Lajos Néprajzi Társaság)
- 14,40 - 15,00 Szünet**

- 15,00-16,00 **VIII. „Felnőttképzés a Vajdaságban”** Konferenciaösszegző és szakmai vitafórum.
- A beszélgetés moderátora és házigazdája: **Dr. Gábrity Molnár Irén**, egyetemi tanár (Közgazdaságtudományi Kar, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar)
 - Beszélgetés vendégei: **Dr. Korhecz Tamás**, titkár (VAT Jogalkotási, Közigazgatási és Nemzeti Kisebbségi Titkárság), **Dr. Káich Katalin**, dékán (Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar), **Dr. Csányi Erzsébet**, elnök (Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium), **Varga Anikó**, igazgató (Kosztolányi Dezső Tehetséggondozó Gimnázium).
 - Téma: Felnőttképzési igények a Vajdaságban A vajdasági magyar nemzeti kisebbség egységes közösségfejlesztési szerkezetbe foglalt intézményes kereteken kívüli képzésének cselekvési és fejlesztési terve.
 - Kérdések, kommentárok és hozzászólások.
- 16,00 - 16,30 **IX. Konferencia nap lezárása - sajtótájékoztató**
- 17,00 - 19,00 **Fogadás a Népkörben**

OKTATÁS ÉS KÉPZÉS

A TUDÁSALAPÚ KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS SZOLGÁLATÁBAN

SZAKMAI FÓRUM - KONFERENCIA
Szabadka, 2007. május 25.

RÉSZTVEVŐK

ELŐADÓK

1. Dr. T. Molnár Gizella, Tanszékvezető (JGYPK, KMT) ...
2. Dr. T. Kiss Tamás (JGYPK, KMT) ...
3. Dr. Szirmai Éva (JGYPK szakreferens) ...
4. Szécsiné Járasi Anikó (JGYPK szakreferens) ...
5. Dr. Ujvári Edit (JGYPK szakreferens) ...
6. Dr. Nagy Angelika (JGYPK szakreferens) ...
7. Döbör András (JGYPK) ...
8. Dr. Gabrity Molnár Irén, egyetemi tanár (Közgazdaságtudományi Kar, MT Tanítóképző Kar) ...
9. Dr. Káich Katalin, dékán (Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar) ...
10. Dr. Korhecz Tamás, Titkár (Jogalkotási, Közigazgatási és Nemzeti Kisebbségi Titkárság) ...
11. Józsa László, elnök (Magyar Nemzeti Tanács) ...
12. Soós Edit (Magyar Nemzeti Tanács) ...
13. Varga Anikó (Kosztolányi Dezső Tehetséggondozó Gimnázium) ...

RÉSZTVEVŐK

14. Nagy Ferenc, főkonzul
15. Dr. Kozma József, elnök (Esély a stabilitásra Közalapítvány)
16. Dr. Balogi Dániel, kurátor (Esély a stabilitásra Közalapítvány)
17. Nagy Gábor, irodavezető (Esély a stabilitásra Közalapítvány)
18. Prof. Dr. Galambos Gábor, dékán (SZTE JGYPK Juhász Gyula Pedagógusképző Kar)
19. Dr. Homor Géza, dékán-helyettes (SZTE JGYPK Juhász Gyula Pedagógusképző Kar)
20. Dr. Szalay István (?)
21. Dr. Gombos József (?) / Dr. Olasz Lajos (?)
22. Bunyik Zoltán (?)
23. I. oktatási lista

SZAKMAI FÓRUM - KONFERENCIA
Szabadka, 2007. május 25.

ZÁRÓNYILATKOZAT

A tudásalapú társadalmakban a képzést a gazdasági és társadalmi előrelépés egyik fő tényezőjének tekintik. Ebből következik, hogy a képzési hagyományok és követelmények fejlesztése – vagy legalább szinten tartása a tudásalapú közösségfejlesztés egyik legfőbb prioritása. A tudásalapú közösségfejlesztés alapfeltétele és meghatározója a közösségfejlesztés szakterületeinek ismerete, a tárgyilagos régióismeret, a kommunikációs készség, a kapcsolatépítési készség, az együttműködések tartalmi és formai ismerete, a térség specifikus közösségi, társadalmi, gazdasági, kulturális, szociális, egyházi, és politikai folyamatok alap- és háttérismeretének elsajátítása, a helyi, regionális és nemzetközi kapcsolat kialakítás gyakorlati módszertanának ismerete és alkalmazása, valamint ezen diszciplínák elsajátításához szükséges képzési struktúrák kialakítása, működése - működtetése.

Munkalehetőség, életpálya cél, valamint pályatükör hiányában a fiatal generációk és a középkorosztály, pályakezdők, és tartós munkanélküliek többségénél semmilyen motivációs eszköz nem létezik az általános iskolai / középiskolai oktatás utáni ismeretbővítés, képzés tekintetében, illetve ezzel összefüggésben új érvényesülési formák megismerhetőségének vonatkozásában. A gyakorlat orientált képzések hiányával, a profitorientált üzleti alapú képzési programok megfizethetlenségével párosuló egzisztenciális válság, katasztrofális képet mutat a térség lakosságának alulképzettsége tekintetében. Ebből következően reális esélye van a tartós szociális, szellemi, szakmai és egzisztenciális periférikus közösség kialakulására.

A gyors ütemben fejlődő szakterületek, az információs társadalom fejlődése, a globalizáció és a piacgazdaság által befolyásolt és megváltoztatott közösségi szokások, valamint a tudás alapú társadalom által támasztott elsősorban gyakorlati naprakész képességek, alkalmasságok, követelmények, a közösségfejlesztés szempontjából gyors, hatékony és megalapozott, intellektuális és gyakorlati választ, tudásbeli kielégítést igényelnek. Ezen igények kielégítésére a képzések szakszerű, tematikailag és módszertanilag flexibilis alkalmazkodó rendszere alkalmas. Az intézményes képzés alapozó jelentőségének megkérdőjelezhetetlensége, ugyanakkor szűk mozgástere mellett, az intézményes képzés képviselőinek feladata, a konkrét élethelyzetek, munkakörök, társadalompolitikai, gazdaságpolitikai és egyéb környezeti változások által támasztott ismeret és tudás biztosításának vonatkozásában lehetőségeket vázolni a versenyképes tudás megszerezhetőségének és biztosításának területén tudásalapú közösségfejlesztő képzési program kidolgozásának és megvalósításának keretében.

A tudásalapú közösségfejlesztő képzési program által felölelt egységes szerkezetbe foglalt szakképzési, felnőtt képzési, jártasságfejlesztési és különböző típusú ismeretátadási programok fejlesztését nem csupán a környezet által megfogalmazódó gyakorlati követelmények teszik indokolttá. A szükségesség gyökerei a közösségfejlesztés területeit tekintve, átnyúlnak a gazdaságfejlesztés, a munkahelyteremtés, a közgondolkodás, a közműveltség, a társadalompolitikai világlátás, a humán erőforrás fejlesztés, az általános és szakmai felnőttképzés, az akut káderhiány által támasztott egyedi és komplex képzési igények területeire is.

Az egyén, szervezet, intézmény, és egyéb társadalmi és gazdasági formációk tudásszükséglete, a változó világban szinte évente változik, bővül. A lexikális, alapozó, átfogó ismeretek mellé, ma már elengedhetetlen az említett csoportok tudásszükségletét kielégítő, gyorsreagálású, a mindennapok gyakorlatiasságának követelményrendszerre és igénye szerint folyamatosan bővülő és alakuló, képzés, melynek egyik alaptulajdonsága a folytonosságban történő folyamatos megújulás. Lépéstartás a kutatásokkal, azok eredményeivel a környezet igényeivel, nemzetközi trendekkel és a különböző külső hatások támasztotta követelményekkel. Ennek a napi tudás szükségletnek a kielégítése azonban mára már nem lineáris módon a csoportok alaptevékenységéhez legközelebb álló terület köré koncentrálódó intézményes több éves képzésben valósítható meg, hanem több terület köré kidolgozott, alkalmazkodó, gyakorlat orientált, rövid intervallumú képzésben.

Jelen kezdeményezés aktualizálni kívánja a tudásalapú gyakorlati közösségfejlesztés, a nemzeti identitás-megőrzés, a polgári és egyházi talajon kifejlődő közösségfejlesztő szervezetek, csoportok, egyesületek, valamint a felnőttképzésben, népi oktatásban, polgárnevelésben megnyilvánuló ismeret-, tudás-, gyakorlat- és tapasztalatátadás közötti, tartalmi, módszertani, szellemi és történelmi komoly összefüggéseket és lehetőségeket.

A folyamat kiemelt törekvése, hogy a tudásalapú közösségfejlesztés helyi és regionális együttműködéséhez további hozzájárulást nyújtson, teret biztosítson a közösség tudásalapú civil, társadalmi, gazdasági, művelődési, kulturális, egyházi, szociális, oktatási, képzési és kutatási területeinek fejlődéséhez, kölcsönös együttműködéséhez, lehetőséget adjon a változásokért történő egységesebb fellépéséhez, fórumot biztosítson a közös érdekek megismertetésére és azok megvalósítására.

A kezdeményezés e célok megvalósítása érdekében fogalmazódott meg és válhat a vajdasági magyar tudásalapú közösségfejlesztés együttműködésének és munkájának iránymutatójává. A Program képviselői ennek tükrében kérik az érintetteket a folyamathoz való csatlakozáshoz, együttműködéshez és támogatáshoz.

Jelen nyilatkozat aláírói, mint együttműködő partnerek, a folyamat keretében a következő célterületek áttekintését, valamint megvalósítását javasolják:

I. A tudásalapú közösségfejlesztés vonatkozásában:

- I.1. Csatlakozás a tudásalapú közösségfejlesztési cselekvési program kidolgozásához a vajdasági magyar humánerőforrás, civil szféra, szakmai és politikai érdekszervezetek együttműködésében, hazai, magyarországi és nemzetközi szaktekinetélyek bevonásával.
- I.2. Csatlakozás a vajdasági értelmiség, általános, közép és felsőoktatási humánerőforrás, civil szervezetek és a demokratikus beállítottságú politikai érdekképviselet helyi, regionális és nemzetközi állandó fórumának létrehozásához „Civil Akadémia” néven a tudásalapú közösségfejlesztés folytonosságának, közéleti nyilvánosságának és koordinációjának napirenden tartása érdekében.

II. A regionális és kétoldalú együttműködés fejlesztés vonatkozásában:

- II. 1. Csatlakozás a regionális képzésfejlesztési cselekvési program kidolgozásához. Hazai, magyarországi és nemzetközi oktatási képzési programok és szakmai humánerőforrás alkalmazási és honosítási cselekvési tervének kidolgozása a helyi és regionális intézményes és civil tudásalapú közösségfejlesztés vonatkozásában.

A zárónyilatkozatban önálló megvalósításra javasolt tételeit a konferencia munkabizottsága, a megvalósítás ütemezése szerint, a szükséges együttműködők bevonásával kidolgozza és megvalósítja, a megvalósításról a közvéleményt tájékoztatja.

A zárónyilatkozat együttműködés keretében javasolt tételeit, a konferencia munkabizottsága, értékelésre, áttárgyalásra és véleményezésre továbbítja a hazai és külföldi potenciális támogató és együttműködő partnerek részére.

Szabadka, 2007. május 25.

Konferencia résztvevői